

Actieplan Netwerk Water & Klimaat 2023 - 2024

Regio Utrecht Zuidwest
december 2022

Het Netwerk Water & Klimaat (NWK) heeft in 2020 een regionale adaptatiestrategie (RAS) opgesteld. De RAS geeft richting aan hoe de partners in de regio Utrecht Zuidwest samenwerken aan een klimaatadaptieve en waterrobuuste regio, uiterlijk in 2050.

In het voorjaar van 2021 is de RAS door de werkgroep uitvoeringsprogramma uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor 2021 tot 2025. Voor de afvalwaterketensamenwerking zijn in 2022 de gezamenlijke visie Meten en Monitoren en op het Uitvoeringsprogramma Regionale Afvalwaterketensamenwerking opgesteld.

In voorliggend actieplan voor de periode 2023 – 2024 zijn de acties beschreven die we in de komende twee jaar op willen pakken.

Genoemde documenten zijn daarbij ons vertrekpunt, maar we zien dat sindsdien accenten soms wat verschoven zijn, trekkers gewijzigd of dat de actualiteit om nieuwe acties vraagt. We hebben de vrijheid genomen om dit te verwerken in het actieplan en willen hier ook in de komende twee jaar ruimte voor houden.

Financiering

Een aantal van de acties wordt volledig betaald door de partners. De acties voor uitvoeringsmaatregelen van de RAS waar NWK aan meebetaalt, kunnen gefinancierd worden vanuit het begrote klimaatadaptatie budget. Dit betreft gelden vanuit de bijdrage van de partners aan NWK en de procesgeldten die NWK van het DPRA heeft ontvangen, totaal € 250.000,-.

Een extra bijdrage is voor de acties in dit actieplan dus niet nodig. Voor alle overige acties vindt financiering plaats vanuit de jaarlijkse bijdrage van de partners aan het NWK.

Betrek jongeren!

Deltacommissaris Peter Glas zei het al tijdens de Water & Klimaatop van 2021: we moeten nú de generatie betrekken die er straks belang bij heeft en het werk moet doen. We betrekken jongeren onder meer via samenwerking met Academie van de Stad en de Universiteit Utrecht en het geven van gastlessen.

Monitoring en communicatie

Het managementteam van NWK presenteert jaarlijks de voortgang van de uitvoering van het actieplan ambtelijk in een netwerkbijeenkomst, bestuurlijk aan de Water & Klimaat Tafel (WKT) en naar buiten toe tijdens netwerkbijeenkomsten. Die momenten gebruiken we ook om het actieplan indien nodig bij te stellen.

Samenwerkingsovereenkomst 2024 - 2028

Overkoepelend over de werkzaamheden voor afvalwaterketensamenwerking en klimaatadaptatie zijn de afspraken tussen de partners van het netwerk in de samenwerkingsovereenkomst (SOK). Deze SOK loopt eind 2023 af. Komend jaar zullen we daarom ook aandacht hebben voor het voortzetten van onze samenwerking en het vastleggen van onze afspraken hierover.

Proces en organisatie

4

Gezamenlijke subsidieaanvragen
Pilots en voorbeeldprojecten
Ondersteuning op maat
Klimaatstresstest 2024
Nieuwe samenwerkingsovereenkomst NWK
(Boven)regionale samenwerking
Organisatie regieteam, mandaathoudersoverleg en
Water & Klimaattafel

Kennis en onderzoek

9

Kennisdeling tijdens themabijeenkomsten,
netwerkbijeenkomsten en excursies
Samenwerking kennisinstellingen

Nieuwbouw en herstructurering klimaatadaptief

11

Afspraken Klimaatadaptief Bouwen / Convenant
Duurzame Woningbouw
Samenwerking aangaan met woningcorporaties in de regio
Versnelling: regio Utrecht klimaatadaptief in 2040

De stad als spons

13

Opstellen advies klimaatbestendig groen
Demonstratieprojecten Life IP

Leefbaarheid bij hitte

15

Gebied: Koelteplekken
Gezondheid: hitteplannen

Klimaatadaptieve natuur en infrastructuur

17

Infrastructuur
Natuur

Gevolgbeperking klimaateffecten vitale en kwetsbare functies

18

Implementatie gevolgbeperking overstroming

Versterken natuurlijk watersysteem

19

Waterkwaliteit en recreatiewater
Waterkwaliteit in ruimtelijke planvorming
Waterkwaliteitsstresstest
Toekomstbestendig (bovenregionaal) watersysteem

Klimaatbewustzijn en handelingsperspectief bewoners en bedrijven

21

Werkgroep bewonersparticipatie
Social media strategie klimaatklaar.nl
Werkgroep bedrijventerreinen

Afvalwaterketensamenwerking

24

Uitvoering gezamenlijke visie Meten en Monitoren
Uitvoeren Uitvoeringsprogramma Regionale
Afvalwaterketensamenwerking

Proces en organisatie

Gezamenlijke subsidieaanvragen

Doel

Verwerven van subsidies om kerntaken van (de partners van) het NWK, waterketensamenwerking en klimaatadaptatie, te subsidiëren. Zoals bijvoorbeeld de 3e tranche van de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie en de Regiodeal Groene en Gezonde Leefomgeving.

Wat

Voor het aanvragen van subsidies wordt een werkgroepje ingesteld. Deze werkgroep coördineert de gezamenlijke subsidieaanvragen vanuit NWK en ondersteunt de partners bij eventuele bijdragen voor deze aanvragen. Daarnaast verzamelt de werkgroep goede voorbeelden van subsidieaanvragen door derden en deelt deze kennis met de partners.

Naast het gezamenlijk aanvragen van subsidies, willen we op klimaatklaar.nl een overzicht bieden van alle subsidies voor water- en klimaatadaptatiemaatregelen in de regio en daarbij de mogelijkheid bieden om advies en ondersteuning te krijgen bij aanvraag van subsidies.

Resultaat

DPRA werkregio Netwerk Water & Klimaat draagt zorg voor de aanvragen voor de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) in drie tranches (2021, 2022 en 2023). De eerste twee zijn succesvol aangevraagd. De laatste is in het voorjaar van 2023 gepland. NWK neemt deel aan de regiodeal Groene en Gezonde Leefomgeving, met drie projectvoorstellen in de regio. Naast deze lopende aanvragen worden de mogelijkheden van andere subsidies verkend en indien relevant ook voorbereid.

Wie

NWK: Koen te Velde

Nog aan te vullen met collega's van gemeenten

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Impulsregeling klimaatadaptatie:
derde tranche maart 2023

Proces en organisatie

Pilots en voorbeeldprojecten

Doel

Kennis en ervaring opdoen en delen door middel van het uitvoeren van pilots en voorbeeldprojecten.

Wat

Uitvoeren van pilots en voorbeeldprojecten in de regio om kennis en ervaring op te doen en deze vervolgens delen binnen en eventueel buiten de regio. Ondersteuning bij de uitvoering van deze voorbeeldprojecten vanuit NWK kan de betreffende gemeenten helpen met klimaatadaptatie aan de slag te gaan.

Resultaat

Er wordt een aantal pilots en voorbeeldprojecten uitgevoerd, zoals bijv. de wijkaanpak in de gemeente Bunnik waar rioolvervangings als vliegwielen wordt aangegrepen om met de bewoners in gesprek te gaan over afkoppelen en vergroenen van de wijk. Deze start begin 2023.

Wie NWK: Koen te Velde

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Doorlopend

Ondersteuning op maat

Doel

Gemeenten waar gewenst ondersteunen bij het realiseren van hun klimaatadaptatieopgaven.

Wat

NWK biedt de gemeenten in de regio ondersteuning op maat bij het realiseren van de opgaven die zij hebben. Dat kan bijvoorbeeld door een adviseur te leveren of een (financiële) bijdrage om een plan op te stellen. Dat kan zijn voor een gemeente of een gezamenlijke ondersteunende actie.

Resultaat

Een versnelling van klimaatadaptatie bij de gemeenten in de regio. In die gevallen waar beleid, kennis of capaciteit ontbreekt, kunnen gemeenten toch alvast een start maken met het nemen van klimaatadaptatieve maatregelen in projecten. De ondersteuning kan zowel procesmatig als inhoudelijk zijn.

De vraag dient gericht te zijn op waterbeheer, visievorming, ruimtelijke ordening en/of inrichting, in relatie tot klimaatadaptatie.

Wie NWK: Esther Nieuwenhuis en Koen te Velde

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Doorlopend

Proces en organisatie

Klimaatstresstest 2024

Doel

In beeld brengen van de gevolgen van klimaatverandering voor droogte, wateroverlast, hitte, waterkwaliteit en overstromingen, op basis van de klimaatscenario's van het KNMI die in 2023 verwacht worden.

Wat

Uitvoeren van een nieuwe ronde stresstest voor wateroverlast, hitte, droogte, overstromingen én waterkwaliteit, op basis van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI (2023) voor de regio Utrecht Zuidwest. Mogelijk samen met Platform Water Vallei en Eem voor de gehele provincie Utrecht.

Resultaat

Centraal ontsloten stresstestkaarten voor de regio of de gehele provincie Utrecht, die gebruikt kunnen worden voor risicodialogen, lokale adaptatiestrategieën en uitvoeringsprogramma's en bij projecten en gebiedsontwikkelingen.

Wie Nog op te zetten werkgroep van gemeenten, HDSR, provincie en NWK

Financiering Nader te bepalen

Planning Voorbereiding in 2023, uitvoering in 2024

Nieuwe samenwerkingsovereenkomst NWK

Doel

Vastleggen van afspraken tussen de 17 samenwerkende partners van het Netwerk Water & Klimaat voor 2024 tot en met 2027.

Wat

Ter voorbereiding op een nieuwe samenwerkingsovereenkomst vinden we het belangrijk om in beeld te brengen hoe de voortgang is van de benoemde acties in het uitvoeringsprogramma, dat een uitwerking is van de Regionale Adaptatiestrategie (RAS). We willen verkennen of we op de goede weg zijn en waar nog extra energie naartoe moet.

We betrekken graag studenten bij onze werkzaamheden en willen ze daarmee een kans geven zich te verdiepen in het onderwerp klimaatadaptatie. Daarom trekken we een afstudeerder of stagiair aan om deze vraag op te pakken. Op basis van deze evaluatie stellen we een nieuwe samenwerkingsovereenkomst (SOK 2024-2027) op voor het Netwerk Water & Klimaat.

Resultaat

Een duidelijk beeld van de voortgang van de maatregelen zoals benoemd in het uitvoeringsprogramma. Najaar 2023 is de nieuwe SOK gereed en ondertekend door de bestuurders van de Water & Klimaattafel.

Proces en organisatie

(Boven)regionale samenwerking

Doel

De kracht van het netwerk gebruiken door regionale thema's te agenderen en bespreekbaar te maken.

Wat

Iedere partner heeft eigen taken en doelstellingen op het gebied van klimaatadaptatie. Daarbij kunnen we het netwerk gebruiken door van elkaar te leren door ervaringen en kennis te delen. Maar we kunnen het netwerk ook inzetten door gemeenteverstijgend samen te werken: een opgave bij de ene gemeente kunnen we misschien wel slimmer oppakken in een andere gemeente dan op het eigen grondgebied. Met name de opgave voor een toekomstbestendig watersysteem is een regionale opgave die gemeentegrenzen overstijgt en waarbij we met elkaar moeten samenwerken, evenals de geschiktheidskaarten van HDSR. Hierbij is ook aandacht nodig voor samenwerking met andere domeinen, andere partijen en andere (bestuurlijke) overlegtafels. Andersom brengen we landelijke of bovenregionale ontwikkelingen onder de aandacht van onze werkregio, zoals de Landelijke maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het Richtinggevend kader brengen we bij het netwerk onder de aandacht en willen we verder brengen. We willen gemeenten helpen hiermee te gaan werken.

Wie

Evaluatie door een stagiair / afstudeerder onder begeleiding van het MT NWK.

Opstellen van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst door een nog op te zetten werkgroep van NWK en partners.

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Start begin 2023 met de evaluatie, gereed najaar 2023. Ondertekening tijdens Water & Klimaat Tafel eind 2023.

Proces en organisatie

Organisatie regieteam, mandaathoudersoverleg en Water & Klimaattafel

Doel

De aansturing van het netwerk goed organiseren.

Wat

Aan de bestuurlijke Water & Klimaattafel worden bestuurlijke thema's en dilemma's besproken. Het regieteam is het orgaan dat inhoudelijk meedenkt met het MT over de koers en de mandaathouders zijn daarbij verantwoordelijk voor de organisatie van de middelen om dit uit te voeren.

Al deze groepen willen wij goed informeren over en betrekken bij de werkzaamheden van het Netwerk Water & Klimaat om betrokkenheid en draagvlak vanuit de partners te organiseren.

Het MT zorgt voor agendering van de onderwerpen, zit het regieteam en mandaathoudersoverleg voor en zorgt voor verslaglegging. De agenda voor de Water & Klimaattafel wordt door het MT voorbereid en besproken met de voorzitter van het netwerk.

Resultaat

Inhoudelijke en gedragen koers met daarvoor de organisatorische randvoorwaarden bij de partners.

Wie NWK: managementteam

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Doorlopend

Resultaat

Gemeente-overstijgende opgaven worden geagendeerd en besproken, ze worden ervaren als gezamenlijk probleem en er wordt samengewerkt aan een gezamenlijke oplossing.

Wie Alle partners, zowel ambtelijk als bestuurlijk.
MT is agenderend en aanjager.

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Doorlopend

Kennis en onderzoek

Kennisdeling tijdens themabijeenkomsten, netwerkbijeenkomsten en excursies

Doel

Ervaring en kennis delen binnen het netwerk, samen beter en slimmer.

Wat

Met elkaar beschikken we over veel kennis en ervaring, op verschillende fronten. Waar de ene gemeente vooroploopt, kan een andere soms wel wat hulp gebruiken en vice versa.

Tijdens thema- en netwerkbijeenkomst en excursies willen we deze kennis en ervaring delen. De themabijeenkomsten zijn online en duren gemiddeld een uur, de netwerkbijeenkomsten zijn fysiek en duren wat langer. De netwerkbijeenkomsten hebben als nevendoeel dat we elkaar beter leren kennen en daardoor beter weten te vinden bij vragen. Excursies zijn een nieuw onderdeel. In 2022 hebben we er één georganiseerd bij de Green Business Club in Bunnik en deze werd enthousiast ontvangen. Doel van de excursies is laagdrempelig een kijkje in elkaars keuken nemen en zo ook weer leren van elkaar. Onderwerpen die op de agenda staan zijn onder andere samenwerking met woningbouwcorporaties, samenwerking met bedrijven, gemeente-overstijgende samenwerking in projecten, uitvoering van de RAS, geschiktheidskaarten van HDSR, knelpunten infrastructuur en kansenkaarten cultuurhistorie.

Er wordt veel daarnaast veel aan cursussen en opleidingen in den lande georganiseerd. We willen dit beter monitoren en beter over communiceren binnen het netwerk.

Resultaat

Onszelf ontwikkelen op onderwerpen die relevant zijn voor klimaatadaptatie, elkaar beter weten te vinden.

Wie NWK: Managementteam

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Doorlopend

Kennis en onderzoek

Samenwerking kennisinstellingen

Doel

Kennis van de diverse wetenschappelijke instellingen uit onze regio verbinden aan onze praktijkervaringen.

Wat

De Universiteit Utrecht en de Hogeschool van Utrecht zijn belangrijke kennisinstellingen in onze regio. We werken al met hen samen en zetten dat graag voort. Zo hebben we diverse gastcolleges gehad van een aantal docenten van de Universiteit Utrecht en hebben wij gastcolleges gegeven aan studenten. Ook werken we graag samen met de Academie van de Stad zo studenten kennis te laten maken van ons mooie werkveld en hun frisse blik een plek te geven in onze projecten. We zien dit ook als arbeidsmarktcommunicatie (leerlingen van nu zijn onze collega's in de toekomst), daarom maken we ook tijd voor lezingen en gastlessen op middelbare scholen.

Resultaat

Uitbreiding van onze kennis en expertise.

Wie

Alle partners van het netwerk

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Doorlopend

Nieuwbouw en herstructurering klimaatadaptief

Afspraken Klimaatadaptief Bouwen / Convenant Duurzame Woningbouw

Doel

Stimuleren dat de gemeenten in de regio het Convenant Duurzame Woningbouw vaststellen, verankeren in hun beleid en in hun praktijk toepassen.

Wat

Ondersteuning bieden aan de gemeenten in de regio bij vaststellen van het Convenant Duurzame Woningbouw, verankeren in beleid en toepassen in hun praktijk. Door bijvoorbeeld organiseren van een themabijeenkomst en delen van goede voorbeelden.

Resultaat

De gemeenten in de regio hebben alle in 2025 het Convenant Duurzame Woningbouw vastgesteld, verankerd in hun beleid en passen het toe in hun bouwplannen.

Wie NWK: managementteam

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning Start begin 2023, tot en met 2024

Samenwerking aangaan met woningcorporaties in de regio

Doel

Woningcorporaties stimuleren en verleiden om hun woningen en terreinen klimaatbestendig en waterrobuust in te richten.

Wat

Tot samenwerking komen tussen gemeenten en woningcorporaties aan klimaatadaptatie om kennis en ervaring op te doen en deze te delen in de regio. NWK faciliteert en stimuleert. Resultaten van het project van de provincie Utrecht (Tauw) met woningcorporaties levert kansen om mee verder te gaan.

Resultaat

Tot samenwerking komen met een aantal woningcorporaties in de planperiode. Goede voorbeelden en ervaringen om binnen de regio te delen. Link met voorbeeldproject Life IP met woningcorporaties.

Wie NWK: managementteam

Financiering Vanuit budget van NWK

Planning 2023-2024

Nieuwbouw en herstructurering klimaatadaptief

Versnelling: regio Utrecht klimaatadaptatief in 2040

Doel

Doel is om Utrecht klimaatbestendig en waterrobuust hebben in 2040.

Wat

De provincie Utrecht neemt initiatief voor versnelling van klimaatadaptatie. Om daar te komen is het idee dat iedere gemeente in 2025 een voorbeeldproject heeft, bijvoorbeeld een klimaatbestendige buurt of bedrijventerrein. Wat hebben gemeenten daarvoor nodig? De provincie kan om geld vragen bij het rijk. En welke gemeenten kunnen er al op heel korte termijn als voorbeeld voor de regio mee aan de slag?

Resultaat

Versnelling klimaatadaptatie.

Wie

Derden.

Projectgroep olv provincie Utrecht.

NWK inventariseert, stimuleert en ondersteunt.

Financiering

Provincie Utrecht

Planning

Start medio 2022, gereed eind 2023

De stad als spons

Opstellen advies klimaatbestendig groen

Doel

Het ontwikkelen van kennis om partners te ondersteunen bij de keuze voor klimaatbestendige en waterrobuuste planten- en bomensoorten bij hun stedelijke vergroeningsopgaven.

Wat

Verzamelen kennis over klimaatbestendig groen en samenstellen/opstellen gebiedsgericht advies voor gemeenten waarmee zij bij vergroening van hun stedelijk gebied voor klimaatbestendige soorten kunnen kiezen. In samenwerking met externe adviseurs, zoals bijvoorbeeld de WUR. In afstemming met diverse TKI traject in onze regio (mmv Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht en HDSR).

Resultaat

Advies aan partnergemeenten bij hun vergroeningsopgaven in stedelijk gebied, bestaande uit een lijst van klimaatbestendige planten- en bomensoorten per opgave en landschapstype. Hierin is ook de verkoelende werking van de soorten beschreven en is aangegeven in welke mate ze een toegevoegde waarde hebben aan de biodiversiteit.

Wie

NWK: Esther Nieuwenhuis (trekker),
Gemeente Utrechtse Heuvelrug:
Annemarie ter Schure,
Adviesbureau: nader te bepalen

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Doorlopend

De stad als spons

Demonstratieprojecten Life IP

Doel

Het vergroten van het bewustzijn en de handelingsbereidheid van stakeholders op gebied van klimaatadaptatie en het opdoen, benutten en delen van kennis op dit gebied.

Wat

Het opzetten en uitvoeren van vier demonstratieprojecten met een eigen karakter, die passen bij de vier landschapstypen van de regio Utrecht Zuidwest en waarin de samenwerking wordt aangegaan met bewoners, bedrijven, woningcorporaties en andere betrokkenen. Middels deze projecten laten zien wat er mogelijk is en ervaringen opdoen (wat wel/niet werkt) en deze kennis delen zodat de voorbeeldprojecten ook elders navolging zullen krijgen. Op deze manier werkt NWK/Life IP aan bewustwording, actiebereidheid en concrete resultaten.

Resultaat

- Samen met de partners 4 voorbeeldprojecten gerealiseerd (eind 2027).
- Per voorbeeldproject een participatie- en communicatiestrategie ontwikkeld, gericht op de bewoners van een gebied.
- Kennis opgedaan en gedeeld binnen eigen netwerk, binnen regio Utrecht en landelijk.

Wie

NWK: Malou Almeloo (trekker),
Alle partners binnen NWK en nationale partners van NAS Life IP Klimaatadaptatie,
Andere stakeholders, te bepalen per project

Financiering

Voor totale projectduur: € 1.123.500, waarvan ca € 493k uit het Netwerk (eigen bijdrage) en ca € 630k Europese subsidie

Planning

2022 - 2027

Leefbaarheid bij hitte

Gebied: Koelteplekken

Doel

Realiseren van fijne koele plekken in stedelijk gebied in de regio.

Wat

De werkgroep koelteplekken schrijft een advies voor onze partners over de gewenste inrichting, omvang en dichtheid van verkoelende plekken in stedelijk gebied. We willen dat dit praktische handvatten geeft aan de gemeenten bij de realisatie van koelteplekken. Raakvlakken met spelen, gemeentelijke groenvisie, biodiversiteit en gezondheid krijgen hierbij aandacht, net als het slim opzoeken van meekoppelkansen.

Naast het opstellen van een advies start de werkgroep met het uitvoeren van een aantal pilots in de gemeente Houten en Utrecht. Hiermee bieden we ruimte om te experimenteren in aanpak en uitvoering. Deze projecten worden gemonitord en de resultaten ervan worden toegevoegd aan het hierboven genoemde advies.

Resultaat

Advies over koelteplekken, voorzien van inspiratiebeelden, relevant kaartmateriaal van NKWK en praktische tips en ervaringen voor de realisatie van koelteplekken.

Wie

Gemeente Houten: Richard Zwartenkot (trekker)

Gemeente Utrecht: Marit Linckens

NWK: Esther Nieuwenhuis

Financiering

De NWK heeft er € 5.000,- voor gereserveerd.

Planning

Februari: advies koelteplekken gereed.

2023 – 2024: uitvoering pilots in gemeente Houten en Utrecht.

Leefbaarheid bij hitte

Gezondheid: hitteplannen

Doel

Het verminderen van de gezondheidsgevolgen van hitte door het gezamenlijk opstellen van lokale hitteplannen.

Wat

Samen met de GGD regio Utrecht en de Provincie Utrecht wordt gewerkt aan het opstellen van lokale hitteplannen (langs de lijnen van het nationaal hitteplan) in zo veel mogelijk van de Utrechtse gemeenten. Deze lokale hitteplannen bevatten maatregelen om hittestress te beperken, met name bij kwetsbare groepen.

Belangrijk daarbij is het versterken van het netwerk van partijen, die daarbij - op gemeentelijk niveau - een rol moeten spelen.

Contactpersoon bij de gemeenten zijn vaak medewerkers sociaal domein en gezondheid.

Resultaat

Lokale hitteplannen in zo veel mogelijk gemeenten in de provincie Utrecht.

Wie

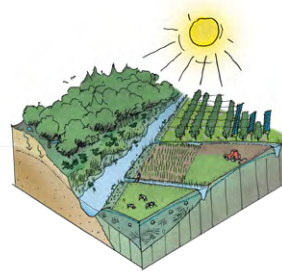
NWK: Esther Nieuwenhuis (trekker),
GGD regio Utrecht: Fedor Gassner en
zoveel mogelijk gemeenten

Financiering

In 2023 heeft NWK er € 10.000,- voor gereserveerd

Planning

Iedere gemeente in 2023 een hitteplan!

Klimaatadaptieve natuur en infrastructuur

Infrastructuur

Doel

Inzicht in knelpunten als gevolg van klimaatverandering op provinciale infrastructuur en omgeving. En gesprek hierover met stakeholders om te komen tot maatregelen ter beperking van de knelpunten.

Wat

De provincie heeft in 2022 een stresstest uitgevoerd voor de provinciale infrastructuur en gaat daar in 2023 over in gesprek met partners aan de hand van een vijftal verschillende voorbeeldknelpunten die uit de stresstest naar voren komen.

Resultaat

Stresstest die inzicht biedt in de gevolgen van klimaatverandering voor de provinciale infrastructuur in provincie Utrecht. En vervolgens inzicht in mogelijke maatregelen en kansen voor samenwerking op basis van bespreking van vijf voorbeeldknelpunten met stakeholders.

Wie Derden.
Projectgroep onder leiding van provincie Utrecht.

Financiering Provincie Utrecht

Planning Start medio 2022, gereed eind 2023

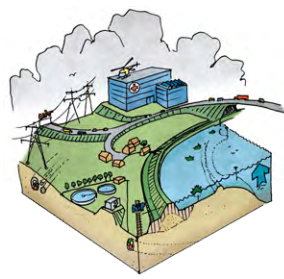
Natuur

De provincie Utrecht gaat in 2023 aan de slag met klimaatadaptatie en natuur. Bijvoorbeeld met het beperken van natuurbrandrisico's op de Utrechtse heuvelrug. Daarvoor gaat de provincie in gesprek met onder meer TBO's, eigenaren van landgoederen en recreatieparken, gemeenten op de heuvelrug, de VRU.

Wie Derden.
De provincie in gesprek met onder meer TBO's, eigenaren van landgoederen en recreatieparken, gemeenten op de heuvelrug, de VRU.

Financiering ntb

Planning ntb

Gevolgbeperking klimaateffecten vitale en kwetsbare functies

Implementatie gevolgbeperking overstrooming

Doel

De gemeenten gebruiken de handreiking gevolgbeperking overstroomingen en bepaalde ambities voor V&K functies in hun ruimtelijke planvorming en hebben gevolgbeperking verankerd in hun beleid.

Wat

In 2021 en 2022 heeft de werkgroep gevolgbeperking een handreiking voor gevolgbeperking overstrooming opgesteld en een ambitie bepaald voor vitale en kwetsbare functies in het bijzonder. In 2023-2024 faciliteert en ondersteunt de werkgroep de gemeenten bij implementatie van gevolgbeperking. Indien nodig werkt de werkgroep een aantal voorbeelden uit of stelt de werkgroep een implementatieplan op.

Resultaat

Gemeenten hebben alle in 2024 gevolgbeperking overstrooming verankerd in hun beleid en passen het toe in hun ruimtelijke planvorming.

Wie

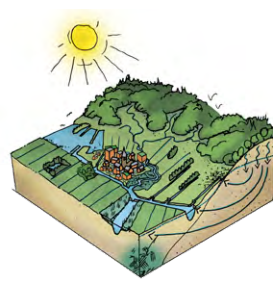
Werkgroep gevolgbeperking overstrooming:
VRU: Elsbeth Beeke (trekker)
HDSR: Nico Admiraal
Gemeente Utrecht: Marit Linckens
AGV: Marijke Ruitenbeek
NWK: Koen te Velde
Gemeente Ronde Venen: Johan Verleun

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Start begin 2023, gereed eind 2024

Versterken natuurlijk watersysteem

Waterkwaliteit en recreatiewater

Doel

Door de steeds warmere zomers en de toenemende bevolkingsdruk neemt de behoefte van de inwoners van ons gebied om te recreëren in, op en om het water toe. Tegelijkertijd staat de waterkwantiteit en de waterkwaliteit door klimaatverandering onder druk. We willen ervoor zorgen dat we in de toekomst voldoende recreatiewater hebben.

Wat

Om dit onderwerp specifiek vorm te geven zal eerst worden onderzocht waar precies behoefte aan is. Dit kunnen informatiefolders over recreatie in, op en om het water zijn, of een beslisboom voor het aanwijzen van recreatiewater. We spreken hier bewust om recreatiewater en niet over zwemwater omdat in Nederland voor zwemwater de taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn, dat is voor recreatiewater (nog) niet het geval.

Resultaat

Nader te bepalen

<i>Wie</i>	Werkgroep stedelijk water
<i>Financiering</i>	Geen aanvullende financiering nodig
<i>Planning</i>	Q1-Q2 2023

Waterkwaliteit in ruimtelijke planvorming

Doel

De doelen die we hebben op het gebied van waterkwaliteit borgen in de ruimtelijke planvorming.

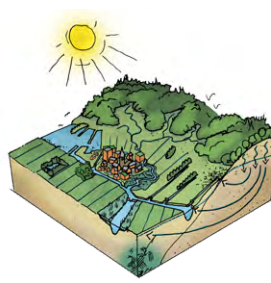
Wat

Uitwisselen van kennis en ervaring door bijvoorbeeld Nieuwegein en Utrecht, waar dergelijke instrumenten al ontwikkeld zijn en mee gewerkt wordt.

Resultaat

Een overzicht van voorbeelden hoe waterkwaliteit meegenomen kan worden in nieuwe ontwikkelingen in zowel nieuwe wijken als bestaande wijken.

<i>Wie</i>	Werkgroep stedelijk water
<i>Financiering</i>	Geen aanvullende financiering nodig
<i>Planning</i>	Q1-Q3 2023

Versterken natuurlijk watersysteem

Waterkwaliteitsstresstest

Doel

Klimaatverandering zet de waterkwaliteit steeds verder onder druk. Opwarmend water, toename in de overstorten, minder water om door te spoelen etc. hebben allemaal een negatief effect op de waterkwaliteit. Doel is om input te leveren voor de klimaatstresstesten van 2024 zodat waterkwaliteit hier een volwaardige positie in kan innemen.

Wat

Het NKWK en de STOWA zijn bezig met diverse projecten om de invloed van klimaatverandering op de waterkwaliteit inzichtelijk te maken. We onderzoeken de mogelijkheid om deze inzichten te gebruiken voor een pilot in het gebied van onze werkregio.

Resultaat

Input voor de uitvraag klimaatstresstesten 2024 en kennisdeling van het STOWA en NKWK project.

Wie NKWK en de STOWA

Financiering Nader te bepalen

N.B. in 2024 zullen er weer ecoscans worden uitgevoerd. Geschatte kosten hiervan zijn € 80.000, = Kostenverdeling met HDSR en/of gemeenten moet nog worden besproken.

Planning Q1 2023 informatiebijeenkomst over NKWK en STOWA projecten. Q2-Q3 2023 pilot stresstest.

Toekomstbestendig (bovenregionaal) watersysteem

Doel

Een toekomstbestendig watersysteem.

Wat

Het stedelijk midden van onze werkregio is afhankelijk van het Amsterdam Rijnkanaal bij het voorkomen van wateroverlast vanwege capaciteitstekort in het regionale watersysteem. Binnen het huidige stedelijk gebied zijn er weinig mogelijkheden om dit op te vangen. Bij nieuwbouwlocaties zoals de A12 zone en Rijnenburg ontstaat daardoor een extra opgave om dit voor bestaand stedelijk gebied te compenseren. Ditzelfde geldt ook voor de Langbroekerwetering. Water vast houden in het landelijk gebied heeft echter consequenties voor landbouw en natuur. Deze problematiek vraagt een regionale samenwerking en aanpak.

Resultaat

NWK heeft een signalerende en agenderende functie bij zowel ambtenaren als bestuurders van het netwerk.

Wie Programmateam Klimaatadaptatie HDSR

Financiering Vanuit budget HDSR

Planning Doorlopend

Klimaatbewustzijn en handelingsperspectief bewoners en bedrijven

Werkgroep bewonersparticipatie

Doel

Samenwerking tussen de partners met als doel kennisdeling om vervolgens zowel individuele en gezamenlijke projecten/campagnes op te zetten om bewoners bewust te maken en handelingsperspectief te bieden.

Wat **NK-Tegelwippen**

Dit jaar hebben de partners van NWK de meeste aandacht gegeven aan het NK-Tegelwippen. Deze landelijke campagne hebben we gebruikt als overkoepelende campagne waar meerdere subcampagnes onder vielen.

Wat **Klimaatpleinen**

Eind 2021/ begin 2022 hebben zijn 5 klimaatpleinen in onze regio gerealiseerd. Het klimaatplein is een landelijk initiatief waarbij waterschappen, gemeenten en tuincentra investeren in een fysieke plek waar inwoners informatie en mogelijkheden rondom klimaatadaptatie kunnen vinden Homepage - Groen Klimaatplein.

Resultaat **NK-Tegelwippen**

Landelijk hebben 135 gemeenten meegedaan aan het NK-Tegelwippen. Onze regio was goed vertegenwoordigd. Bijna elke gemeente deed mee waarbij IJsselstein (plaats 2) en Utrecht (plaats 7) het best hebben gescord. Meerdere gemeenten zijn geëindigd in de top 20.

Het netwerkverband diende tijdens deze campagne als kennisplatform door kennis te delen over ieders aanpak en deze te evalueren.

Op deze manier konden de verschillende partners hun campagnes aanscherpen. Een van de resultaten is dat steeds meer gemeenten werken met een zogenaamde tegelophaalservice om bewoners te ontlasten. In 2023 willen doorgaan met het NK-Tegelwippen, hoger eindigen in de ranglijst. Gemeenten die minder hebben ingezet willen we extra aanmoedigen door ervaringen te delen van 2022.

Resultaat **Klimaatpleinen**

In 2022 hebben we gewerkt om de samenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij de klimaatpleinen te versterken. Dit hebben we gedaan door middel van verschillende acties samen op te zetten waarbij elke stakeholder verantwoordelijk was voor een deel. In 2023 willen we de rol van de klimaatpleinen verder uitbreiden.

Wie Werkgroep bewonersparticipatie

Financiering Vanuit budget van NWK voor overkoepelende acties. Individuele acties worden gefinancierd door de betreffende partner.

Planning In 2023 gaan we wederom door met het NK-Tegelwippen. Daarnaast willen we inzetten op kennisdeling bij leden die niet bij de werkgroep zijn aangesloten.

Klimaatbewustzijn en handelingsperspectief bewoners en bedrijven

Social media strategie klimaatklaar.nl

Doel

Ontzorgen van de gemeenten bij de communicatie over klimaatadaptatie naar hun inwoners, bedrijven en andere stakeholders. Online plek creëren om deze inwoners, bedrijven en andere stakeholders te informeren over nut en noodzaak van klimaatadaptatie, te inspireren met mogelijkheden die zij hebben om zelf maatregelen te nemen en te ontzorgen bij de realisatie van die maatregelen.

Wat

Met het online platform Klimaatklaar.nl zetten we de samenwerking van de 17 NWK partners online voort. En daarvoor gebruiken we het nog te maken Instagramaccount (IG) van het NWK, maar ook de sociale media van de partners. Gemeentes hebben trouwe volgers op sociale media. NWK bereidt thema gerelateerde toolkits voor online communicatie over klimaatadaptatie voor en biedt deze aan via een nieuwsbrief. Deze content kan gedeeld worden op hun eigen sociale media.

Daarnaast investeren we in een eigen Instagramaccount met een duidelijke, eigen identiteit. De content die we beschikbaar stellen, publiceren we ook hier. Via dit IG-account gaan we inzetten op met aansprekende content, specifieke doelgroepen activeren en inspireren, bijvoorbeeld regio- of leeftijdgebonden.

Resultaat

Een jaarlijkse contentkalender met thema gerelateerde content. Deze content wordt in toolkits aangeboden aan de (communicatieadviseurs van de) partners van NWK via een kwartaalnieuwsbrief. De Toolkits bevatten relevante en lokale content, zoals afbeeldingen, berichten, infographics, filmpjes en andere contentvormen. Deze content is waar mogelijk door partners aan te passen aan hun eigen huisstijl.

Een eigen Instagramaccount voor Klimaatklaar met als doel inwoners en bedrijven informeren en inspireren voor en informeren over maatregelen. Hier publiceren we onze eigen content, maar gaan we ook live om direct in contact te kunnen komen met inwoners.

Wie

NWK: Charlene Cloo (trekker), HDSR: Tom Overgaauw
Communicatieadviseurs van de partners van NWK
Ondersteuning door communicatiebureau De Wolven

Financiering

Kosten zijn geraamd op € 17.500 en worden betaald uit budget van NWK. Het project is daarnaast opgenomen in de subsidieaanvraag voor Gezonde en Groene Leefomgeving van de Regiodeal.

Planning

Start begin 2023

Klimaatbewustzijn en handelingsperspectief bewoners en bedrijven

Werkgroep bedrijventerreinen

Doel

Kennis en ervaring opdoen met klimaatadaptatie op bedrijventerreinen en met hoe we bedrijven kunnen verleiden met klimaatadaptatie aan de slag te gaan. Delen van de kennis en ervaring binnen het netwerk.

Wat

De rol van de werkgroep is het begeleiden van de gebruikers en betreffende gemeente bij het proces om te komen tot een groenblauwe inrichting. De inrichting kan zowel op openbaar terrein zijn als op het terrein van de gebruikers.

De werkgroep begeleidt het proces en inventariseert welke kennis nodig is om verder te komen, en kijkt of ze deze kennis kan leveren. De kennis kan bestaan uit een advies van nuttige maatregelen, het doorrekenen van maatregelen (bijvoorbeeld met Tygron) en het zoeken naar financiering.

De werkgroep houdt het overzicht van alle ontwikkelingen in onze regio en onderhoudt namens het netwerk contact met stakeholders die met dit thema bezig zijn. De werkgroep monitort de voortgang van de projecten en de resultaten die behaald worden.

Resultaat

Drie pilotprojecten in de planperiode (2023-2024). Op basis van de opgedane kennis en ervaringen op zes bedrijventerreinen in gesprek over klimaatadaptatie.

Wie

Werkgroep met partners van NWK:
HDSR: Marcel Wijstma (trekker)
HDSR: Liza van Kapel
Provincie Utrecht: Elisabeth Becking
Green Businessclub Bunnik: Ragnhild Scheifes
Nog aan te vullen met collega's van 2 gemeenten

Financiering

Vanuit budget van NWK

Planning

Start: begin 2023

Afvalwaterketensamenwerking

Uitvoering gezamenlijke visie Meten en Monitoren

Doel

Verdergaande gezamenlijke optimalisatie van de afvalwaterketen door analyse en doorvoeren van optimalisaties (meten is weten), rekening houdend met weersextremen als gevolg van klimaatverandering.

Wat

Uitvoering van de Gezamenlijke Visie Meten en Monitoren, met lange termijnvisie tot 2040 en routeplan voor de eerste vijf jaar (2023 – 2027). Om te beginnen wordt voor de eerste vijf jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld en een coördinator aangetrokken. De focus in deze eerste periode ligt op het op orde brengen van de basis, het ontsluiten van de datastromen.

Resultaat

In de planperiode van dit UP is de uitvoering van de Gezamenlijke Visie Meten en Monitoren opgestart. Een werkgroep onder leiding van een coördinator werkt aan het op orde brengen van de basis, het ontsluiten van de datastromen.

Wie

Werkgroep olv coördinator. De databeheerder van NWK, Wouter van Tent en de coördinator sturen samen de uitvoering van de visie aan. Aan te trekken coördinator.

NWK: Wouter van Tent

HDSR: Nico Admiraal

Nog aan te vullen met collega's van gemeenten.

Financiering

Kostenindicatie voor inhuur van een coördinator volgt. Daarmee is niet expliciet rekening gehouden in de begroting van 2023.

Planning

Start: begin 2023

Uitvoeren Uitvoeringsprogramma Regionale Afvalwaterketensamenwerking

Doel

Hernieuwde aandacht voor de afvalwaterketensamenwerking.
Meerwaarde bereiken op uitwerking, uitvoering en resultaat door samenwerking aan een groot aantal thema's in de afvalwaterketen.

Wat

Uit evaluatie is gebleken dat de gemeenten en HDSR graag verder willen met de afvalwaterketensamenwerking.

Uit de longlist aan onderwerpen is een aantal acties gedestilleerd waar we de meeste urgentie voelen:

- Gevolgen invoering omgevingswet
- Decentrale zuiveringen / IBA's
- Databeheer
- Afkoppelen, hoe doe ik dat verantwoord?
- Netwerken en kennisuitwisseling
- Kwetsbaarheid organisaties
- Meetnet riolering

Resultaat

In de planperiode van dit UP (tot en met 2024) zijn de acties uit actieplan afvalwaterketensamenwerking in ieder geval uitgevoerd.

Wie

Per actie een trekker en collega's die ondersteunen, zie het Uitvoeringsprogramma.

Financiering

Vanuit budget van NWK, opgenomen in begroting

Planning

Een aantal acties is al in het najaar van 2022 gestart

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Marcel Wijstma
Tom Overgaauw
Sita Vulto

Provincie Utrecht

Kira Schäfers

Veiligheidsregio Utrecht

Elsbeth Beeke

Gemeente Bunnik

Erik Blommaart

Gemeente De Bilt

Mehmet Seyman

Gemeente Houten

Richard Zwartenkot

Gemeente IJsselstein

Thom Bult

Gemeente Lopik

Nick de Jongh

Gemeente Montfoort

Martijn van Buuren

Gemeente Nieuwegein

Laurens van Miltenburg

Gemeente Oudewater

Jeroen Schoonderbeek

Gemeente Stichtse Vecht

Ronald Loeve

Gemeente Utrecht

Marit Linckens

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Annemarie ter Schure

Gemeente Wijk bij Duurstede

Ashly Berghuizen

Gemeente Woerden

Jeroen Schoonderbeek

Gemeente Zeist

Annette Zwinderman

Netwerk Water& Klimaat

Koen te Velde
Esther Nieuwenhuis
Charlene Cloo
Malou Almeloo
Wouter van Tent
Saskia de Kogel

Colofon

Het Actieplan van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) is door 17 overheden opgesteld in een interactief proces. Gezamenlijk vormen zij het Netwerk Water & Klimaat. Het Netwerk Water & Klimaat bestaat uit 14 gemeenten, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Provincie Utrecht en Veiligheidsregio Utrecht.

Foto's

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
H2O/Waternetwerk
Nanda Sluijsmans
Netwerk Water & Klimaat
Rijkswaterstaat
Sjon Heijenga
Staatsbosbeheer
Sempergreen

Opmaak

Dorine Epping
adviseur klimaatadaptatie - buitenruimte.nu
december 2022

